

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع: اعداد صلاة

سوال شده که آیا پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله قبل از بعثت همین نماز را می خوانده؟ شکی نداریم که حضرت قبل از اسلام نیز نماز می خوانده نماز ایشان بر طبق چه شریعتی بوده؟ صاحب قوانین فرموده روایاتی داریم که پیغمبر صلی الله علیه و آله قبل از بعثت و حتی قبل از اینکه به این دنیا قدم بگذارد مخلوق پروردگار بوده و خداوند را عبادت می کرده: "خلقکم انواراً و جعلکم بعرض محدقین"، در چهار جای بحار نیز این حدیث ذکر شده که "کنت نبیاً و آدم بین الماء والطين"، اول در جلد ۱۶ بحار الانوار صفحه ۴۰۲ تقریباً پنج الی شش صفحه از مناقب ابن شهر آشوب درباره خصائص و امتیازات پیامبر اسلام روایاتی نقل شده، ابن شهر آشوب اهل ساری بوده و از نظر علمی مقام بسیار بالایی دارد، محدث قمی در فوائد الرضویه در نقل احوالات علماء وقتی به ابن شهر آشوب می رسد اشعاری را در تمجید مقام بالای او ذکر می کند.

دوم در جلد ۱۸ صفحه ۲۷۸ و سوم در جلد ۶۸ صفحه ۲۷ و چهارم در جلد ۱۰۱ .

سوال دیگر اینکه در مورد نماز میت گفته شده که آیا نماز است یا دعاست؟ عرض کردیم که بعضی ها مثل مرحوم نائینی و صاحب جواهر گفتند که نماز میت دعاست و نماز نیست ولی ما گفتیم که وقتی به روایات مراجعه می کنیم می بینیم که در لسان اهل بیت علیهم

السلام نماز میت در واقع صلاة خوانده شده، البته این اشکال پیش آمد که خب نماز شرائطی مثل "لا صلاة إلا بطهور" یا "لا صلاة إلا بفاتحة الكتاب" دارد که نماز میت آنها را ندارد، این بحث بر می گردد به این بحث اصولی که آیا اسامی و الفاظ عبادات موضوع للصحیح منها أو اعم من الصحیح والفساد، مرحوم آخوند در کفایه طبق مبنای خودشان دارد که الفاظ عبادات موضوع للصحیح منها ولی ظاهراً اینطور نباشد چون از قران و روایات اینطور استفاده می شود که اعم باشند و یکی از دلایل ما برای این موضع این است که خداوند متعال در سوره انفال فرموده: ﴿وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصْدِيَةً﴾^۱، خانه کعبه قبل از اسلام دست مشرکین بود و وقتی به طواف و عبادت می آمدند کف و سوت می زدند یعنی نمازشان به این شکل بود، بنابراین الفاظ عبادات برای اعم از صحیح و فاسد وضع شده اند لذا صلاة هم شامل نمازهای یومیه و هم شامل نماز میت می شود و اما آنهایی که قائلند وضع للصحیح باید قائل به اشتراک لفظی بشوند.

خب واما بچثمان در اعداد صلاة بود، در اعداد نمازهای یومیه اختلافی بین ما و عامه نیست و چون مطلب بسیار روشن است دیگر در مورد آن بحث نمی کنیم ولی در نوافل اختلاف شدید بین ما و عامه وجود دارد لذا در مورد آن بحث خواهیم کرد.

صاحب جواهر در مورد نوافل اینطور فرموده: «وأما نوافلها أي الفرائض في الحضر ف (أربع وثلاثون ركعة على الأشهر) نصا وفتوى ، بل المشهور نقلا وتحصيلا ، بل في فوائد الشرائع أنه المعروف في المذهب ، بل في المختلف

^۱ سوره انفال، آیه ۳۵.

خبر اول : ﴿وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ ابْنِ أَبِي عمير، عن عمر بن أذينة، عن فضيل بن يسار قال: سمعت أبا عبد الله عليه السلام يقول: (في حديث) إن الله عز وجل فرض الصلاة ركعتين ركعتين عشر ركعات، فأضاف رسول الله صلى الله عليه وآله إلى الركعتين ركعتين، وإلى المغرب ركعة، فصارت عدل الفريضة لا يجوز تركهن إلا في سفر، وأُفرد الركعة في المغرب فتركها قائمة في السفر والحضر، فأجاز الله له ذلك كله فصارت الفريضة سبع عشرة ركعة، ثم سن رسول الله صلى الله عليه وآله النوافل أربعاً وثلاثين ركعة مثلي الفريضة، فأجاز الله عز وجل له ذلك، والفريضة والنافلة إحدى وخمسون ركعة، منها ركعتان بعد العتمة جالسا تعد بركعة مكان الوتر (إلى أن قال) ولم يرخص رسول الله صلى الله عليه وآله لأحد تقصير الركعتين اللتين ضمهما إلى ما فرض الله عز وجل، بل ألزمهم ذلك إلزاماً واجباً، ولم يرخص لأحد في شيء من ذلك إلا للمسافر، وليس لأحد أن يرخص ما لم يرخصه رسول الله صلى الله عليه وآله، فوافق أمر رسول الله أمر الله ونهيه نهى الله ووجب على العباد التسليم له كالتسليم لله^٥.

محمد بن يعقوب از طبقه ۹ و ثقه است عن علی بن ابراهیم که از اساتید کلینی است و مقام بسیار بالائی دارد عن ابیه که این هم بسیار جلیل القدر است عن ابن ابی عمیر طبقه ۶ عن عمر بن اذینه طبقه ۵ عن فضیل بن یسار طبقه ۴ است و خبر سنداً صحیح می باشد و مضمون خبر این است که نوافل ۳۴ رکعت و فرائض ۱۷ رکعت و مجموعاً ۵۱ رکعت می باشند. بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالی... .

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی

محمد و آله الطاهرين

والذکری والمدارک لا نعلم فيه مخالفا ، کالدروس علیه فتوی الأصحاب ، ونحوه کاشف الرموز لکن بتغییر الفتوی بالعمل ، بل عن الخلاف والانتصار والمهذب وغایة المرام ومجمع البرهان الإجماع علیه^۲ .

شیخ طوسی در خلاف اینطور فرموده : «مسألة ۲۶۶ تعداد النوافل اليومية و الليلية:

النوافل في اليوم و الليلة التابعة للفرائض أربع و ثلاثون ركعة: ثمان ركعات قبل فريضة الظهر بعد الزوال، و ثمان ركعات بعدها قبل فريضة العصر، و أربع ركعات بعد المغرب، و ركعتان من جلوس بعد العشاء الآخرة تعدان بركعة، و ثمان صلاة الليل بعد انتصاف الليل، و ثلاث ركعات الشفع و الوتر يفصل بينهما بتسليمة، و ركعتا الفجر قبل فريضة الغداة، و يفصل في جميع النوافل بين كل ركعتين بتسليمة»^۳.

شیخ در ادامه و بعد از نقل اقوال عامه اخباری را درباره عدد نوافل نقل می کند.

سید مرتضی در انتصار می فرماید : «مسألة ۵۹ ترتیب صلاة الإحدى و الخمسين:

و مما انفردت الإمامية به: ترتیب صلاة الإحدى و الخمسين في اليوم و الليلة على الوجه الذي رتبوه و بينوه، لأن باقي الفقهاء لا يعرف ذلك الترتيب.

و الحجة فيه: إجماع الطائفة عليه، و ليس يمكن أن يدعى عليهم أنهم أبدعوا فيما يزيدونه من هذه النوافل، لأن الصلاة خير موضوع و الزيادة فيها مستحسنة غير منكورة^۴.

اینها نقل اقوال بود و اما روایات فراوانی درباره اعداد نوافل داریم، من جمله اخباری که در صفحه ۳۲ از جلد ۳ وسائل الشیعة ۲۰ جلدی و در باب ۱۳ از ابواب اعداد الفرائض و نوافلها ذکر شده که ما برای نمونه یک خبر از آنها را می خوانیم:

^۲ جواهر الكلام، شیخ محمد حسن نجفی جواهری، ج ۷، ص ۱۴، ط ۴۳ جلدی.

^۳ الخلاف، شیخ طوسی، ج ۱، ص ۵۲۵.

^۴ الانتصار، سید مرتضی، ص ۱۵۴.

^۵ وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج ۳، ص ۳۲، ابواب اعداد الفرائض و نوافلها، باب